

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 11Co/6/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5113213400
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 05. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Malíková
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2022:5113213400.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Malíkovej a členov senátu JUDr. Romana Tichého a JUDr. Vladimíra Topoľančíka, v právnej veci žalobcu: I. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. XXX, právne zastúpený JUDr. Milošom Gerom, advokátom, s miestom výkonu činnosti X. XXX, V., proti žalovanej: L. M., rod. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. XXXX, právne zastúpená STEHURA & partners, v.o.s., advokátska kancelária so sídlom Fraňa Kráľa 2080, Čadca, IČO: 47 246 863, o zrušenie vecného bremena, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Žilina č. k. 2C/126/2013-142 zo dňa 18. novembra 2019 a proti dopĺňaciemu rozsudku Okresného súdu Žilina č. k. 2C/126/2013-203 zo dňa 12. júla 2021, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch I., II. a s dopĺňací rozsudok vo výroku I. **p o t v r d z u j e .**

Výrok II. dopĺňacieho rozsudku súdu prvej inštancie **z r u š u j e .**

Žalobcovi **p r i z n á v a** voči žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie I. súd zrušil vecné bremeno, právo doživotného bývania a užívania domu č. súpisné XXX s príslušenstvom, postavený na pozemku C KN parc. č. 2354 a užívania pozemku C KN parc. č. 2354, zastavané plochy a nádvoria o výmere 489 m² a pozemku C KN parc. č. 2355, záhrady o výmere 99 m², v kat. úz. X., vedené na LV č. XXXX v časti „C“ pre dedičku L. M., rod. X., nar. XX.XX.XXXX, II. žalobcovi priznal voči žalovanej právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že súd prvej inštancie aplikoval ust. § 151p ods. 3 Občianskeho zákonníka. Z dedičského osvedčenia, ako aj z výpovede žalobcu a svedkov vyplynulo, že v dedičskom konaní 15D/203/2006 po R. X., rod. U. bolo prejednané dedičstvo, pričom účastníci tohto dedičského konania - súrodenci, deti alebo sa dohodli tak, že výlučným vlastníkom nehnuteľnosti sa stane žalobca s povinnosťou vyplatenia svojich súrodencov každého po 47.000,- Sk. Ohľadne sestry - L. X. bolo zriadené vecné bremeno, pretože táto v tomto čase nemala kde bývať a bydlisko mala v rodičovskom dome. Bolo dohodnuté, že tejto žalobca vyplatí sumu 47.000,- Sk v lehote do 6 mesiacov od odhlásenia sa z trvalého pobytu v dome č. XXX X.. Táto skutočnosť nastala, žalovaná sa odsťahovala z rodičovského domu a teraz má trvalé bydlisko X. č. XXXX. Bolo aj nepochybne preukázané, že žalobca žalovanej zaslal finančné prostriedky v sume 1.560,11 eur, čo vyplýva z pripojených poštových poukázok č. 10014 zo dňa 21.8.2013 a 10015 z toho istého dňa. Na tomto mieste je potrebné podotknúť, že poručitelia po alebo sa v dedičskom konaní dohodli na zriadení vecného bremena v prospech žalovanej. Bola to žalovaná, ktorá v konaní súhlasila so zrušením vecného bremena, ale v zmysle vyššie citovaného ustanovenia (§ 151p ods. 3 Obč. zákonníka) žiadala za zrušenie vecného bremena primeranú náhradu. Takúto obranu žalovanej súd nemohol akceptovať. Žalovanej bola poskytnutá primeraná náhrada zrušenie vecného bremena, a to suma 1.560,11 eur. Z

dedičského rozhodnutia 15D/203/2006 vyplynulo, že výlučným vlastníkom nehnuteľnosti po nebohej R. X. sa stal žalobca. Ustupujúcim dedičom L. V. a K. B. vyplatil každej po 47.000,-Sk (1.560,11 eur). Zhodne tak urobil, aj čo sa týka najmladšej sestry L. X., ktorej tiež vyplatil túto sumu po tom, ako sa odsťahovala do X. č. XXXX. Súd nemohol teda akceptovať jej požiadavku, aby toto vecné bremeno bolo zrušené za primeranú náhradu, keď táto náhrada už bola žalovanej vyplatená. Takisto vyplatil aj ostatných súrodencov, tou istou sumou. Súd tento prípad jednoznačne subsumoval pod ust. § 151p ods. 3 Obč. zákonníka. Pokým by žalobca vyplácal ďalšie finančné prostriedky ako primeranú náhradu za zrušenie vecného bremena, nepochybne by sa žalovaná aj na úkor svojich ostatných súrodencov obohatila, získala by väčší finančný prospech z dedičstva po svojej matke ako ostatní dedičia. Súd teda záverom znova dáva do pozornosti dedičské konanie, z ktorého vyplýva, že po tom, ako nastane tá skutočnosť, že žalovaná sa odsťahuje z rodinného domu č. XXX, žalovaný je povinný do 6 mesiacov jej zaplatiť finančnú hotovosť 47.000,-Sk. Tieto podmienky boli zo strany žalobcu v plnom rozsahu splnené. Takisto bolo preukázané, že žalovaná sa odsťahovala z rodinného domu X. č. XXX. Vyjadrenia samotnej žalovanej, že je potrebné zrušiť not. zápisnicu a samotné dedičské konanie 15D/203/2006 je absolútne irelevantné.

2. O trovách konania rozhodol súd v zmysle ust. § 255 ods. 1 CSP tak, že žalobcovi, ktorý mal plný úspech vo veci priznal trovy konania v rozsahu 100 %.

3. Dopĺňacím rozsudkom okresný súd I. primeranú náhradu za zrušenie vecného bremena nepriznal, II. rozhodol, že žiadna zo sporových strán nemá nárok na náhradu trov konania. V tomto konkrétnom prípade je nepochybné, že vo veci súd rozhodol meritorne. O primeranej náhrade za zrušenie vecného bremena však v prvotnom rozhodnutí nerozhodol. Dopĺňacím rozsudkom túto chybu súd opravil. Je potrebné dať do pozornosti pôvodný rozsudok 2C/129/2013 zo dňa 18.11.2019. Z tohto rozsudku z bodu č. 22. vyplýva, že žalovaná obdržala náhradu za zrušenie vecného bremena. O trovách konania v tomto konaní o vyhlásení dopĺňacieho rozsudku rozhodol súd tak, že žiadna zo sporových strán nemá právo na náhradu trov konania.

4. Voči rozsudku podala v zákonnej lehote odvolanie žalovaná. S rozhodnutím nesúhlasí a má za to, že súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, rozhodnutie považuje za nesprávne, nezrozumiteľné, za rozhodnutie, ktoré vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Odvolanie odôvodňuje ust. § 365 ods. 1 písm. b/, d/, f/ a h/ CSP. Predmetné rozhodnutie považuje za zmatečné a nepreskúmateľné, nakoľko z neho nie je zrejmé, či súd rozhodol o zrušení vecného bremena z dôvodu podľa § 151p ods. 3 OZ (zmena pomerov) alebo z dôvodu splnenia rozvázovacej podmienky. Pokiaľ súd uvádza, že predmetné vecné bremeno zrušil z dôvodu, že malo dôjsť k splneniu podmienky v zmysle dedičského rozhodnutia, takýto postup považuje za nesprávny, nakoľko nemá oporu v zákone. Zo žalobcom podaného návrhu na zrušenie vecného bremena, ako aj zo záverečnej reči právneho zástupcu žalobcu jednoznačne vyplýva, že sa domáha zrušenia vecného bremena práve z dôvodu splnenia rozvázovacej podmienky uvedenej v dohode dedičov. Takýto návrh na zrušenie vecného bremena je však neprípustný a súd prvej inštancie mal takýto návrh jednoznačne zamietnuť, nakoľko v prípade, že vecné bremeno malo zaniknúť splnením rozvázovacej podmienky, súd už nemohol rozhodovať o zrušení vecného bremena. Rozhodnutie súdu o zrušení vecného bremena je rozhodnutím konštitutívnym a je možné len z dôvodu podľa § 151p ods. 3 OZ. Bez ohľadu na vyššie uvedené, s tvrdením, že vecné bremeno zaniklo splnením rozvázovacej podmienky sa nedá súhlasiť, nakoľko predmetné vecné bremeno nebolo zriadené vo forme rozvázovacej podmienky. Z osvedčenia o dedičstve 15D/203/2006 zo dňa 10.01.2007 jednoznačne vyplýva, že žiadna rozvázovacia podmienka pri zriadení vecného bremena nebola dohodnutá. Z logického a ani z gramatického výkladu dedičskej dohody žiadnym spôsobom nevyplýva, že zriadenie a trvanie vecného bremena bolo viazané na splnenie akejkoľvek podmienky a už vôbec nie na odsťahovanie sa z predmetného domu. Vecné bremeno bolo zriadené v jej prospech z dôvodu, že v tom čase si všetci boli vedomí, že z dôvodu jej zdravotného stavu (invalidita od narodenia) nikdy nemôže nadobudnúť vlastné bývanie a rodičovský dom predstavuje pre ňu jedinou istotu. Z toho dôvodu sú potom tvrdenia o zániku vecného bremena z dôvodu, že došlo k odsťahovaniu sa a výplate ustupujúceho podielu v rozpore s tým, čo bolo dohodnuté v dedičskej dohode. Nevyhnutnými podmienkami zrušenia vecného bremena podľa § 151p ods. 3 OS sú 1) zmena pomerov, 2) vznik hrubého nepomeru medzi vecným bremenom a výhodou oprávneného a 3) poskytnutie náhrady. Pokiaľ by teda žalobca chcel zrušiť vecné bremeno postupom podľa § 151p ods. 3 OZ, bolo by jeho povinnosťou preukázať existenciu zákonom stanovených podmienok pre zrušenie vecného bremena súdom, t. j. zmenu pomerov, vznik hrubého nepomeru medzi vecným bremenom a výhodou oprávneného

a poskytnutie náhrady. V predmetnej veci teda žalobca nesie bremeno tvrdenia, ako aj dôkazné bremeno ohľadne splnenia týchto podmienok. Žalobca však existenciu zákonom predpokladaných podmienok pre zrušenie vecného bremena žiadnym spôsobom v predmetnom konaní nepreukazoval a ani ich netvrdil, nakoľko tak, ako už bolo uvedené, z podaného návrhu, ako aj z tvrdení žalobcu vyplýva, že tento sa domáha zrušenia vecného bremena, ktoré malo zaniknúť splnením rozvázovacej podmienky, čo je však neprípustné. Je prekvapivé, že súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia konštatuje, že prípad subsumoval pod ustanovenie § 151p ods. 3 OZ, keď ani samotný žalobca dôvody zrušenia vecného bremena v zmysle tohto ustanovenia netvrdil, a teda žiadnym spôsobom neboli v konaní preukazované. Taktiež na preukázanie splnenia týchto podmienok nebolo vykonané žiadne dokazovanie. Okresný súd v odôvodnení rozhodnutia konštatuje, že zákonný nárok na poskytnutie náhrady vyhodnotil iba ako jej obranu, ktorú však nemohol akceptovať z dôvodu, že podľa súdu jej mala byť poskytnutá primeraná náhrada za zrušenie vecného bremena, a to suma 1.560,11 eur, ktorú jej žalobca vyplatil. Suma 1.560,11 eur, ktorú jej žalobca vyplatil predstavuje náhradu za ustupujúci dedičský podiel. Z predmetného osvedčenia o dedičstve totiž jednoznačne vyplýva, že nadobúdateľom tam uvedených nehnuteľností sa stal žalobca s povinnosťou výplaty ustupujúcim dedičom v sumách po 47.000 Sk (1.560,11 eur) s tým, že v jej prípade bola splatnosť výplaty viazaná na splnenie tam uvedenej podmienky (odhlásenie sa z trvalého pobytu v dome č. XXX v X.). Žalovaná ďalej namieta porušenie práva na riadne odôvodnenie rozhodnutia, čo je v rozpore so základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a článku 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Navrhuje, aby súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobu zamietne.

5. Žalobca vo vyjadrení poukazuje na obsah osvedčení o dedičstve č. k. 15D 203/2006 zo dňa 10. januára 2007 po poručiťelke R. X., rod. U. a č. k. 15D 416/2006 zo dňa 10. januára 2007 po poručiťelovi I. X.. Z uvedeného jednoznačne vyplýva, že žalovanej bola vyplatená suma vo výške 1.560,11 eur dňa 21.08.2013 poštová poukážka číslo 10014 a suma vo výške 1.560,11 eur dňa 21.08.2013 poštová poukážka číslo 10015, teda spolu vo výške 94.000,- Sk, t. j. 3.120,22 eur. Žalobca týmto v predmetnom konaní jednoznačne preukazuje hrubý nepomer medzi vecným bremenom a výhodou oprávneného a poskytnutie náhrady. Žalobca v plnom rozsahu preukázal svoj oprávnený nárok na zrušenie vecného bremena. Poukazuje na vydané osvedčenia o dedičstve, ktoré predstavovali dedičskú dohodu právoplatných dedičov. Je zarážajúce ako mohli účastníci dedičského konania zároveň súhlasiť s výplatou z dedičského podielu pre žalovanú L. M. vo výške 3.120,22 eur a zároveň so zriadením vecného bremena v prospech žalovanej a zároveň s odhlásením z trvalého pobytu, keď sa žalovanej zriadilo vecné bremeno doživotného bývania a ona bola povinná odhlásiť sa z trvalého pobytu. Jeden záväzok odporuje druhému. Žalobca s rozsudkom absolútne súhlasí a je totoho názoru, že na základe vykonaných dôkazov dospel súd k úplne správnym skutkovým zisteniam a k správne právnemu posúdeniu predmetnej veci. Ako súd uviedol v bode 9. vo svojom odôvodnení, v predošlom konaní boli vypočutí svedkovia súrodenci a to U. X., L. V. a K. B., ktorí jednoznačne a zhodne vo svojich svedeckých výpovediach potvrdili, že vecné bremeno bolo zriadené pre ich sestru L. X. M., ktorá v tom čase nemala kde bývať, a to iba do doby, keď si nájde nejaké bývanie, odhlási sa z trvalého pobytu, tak že ju žalobca ju do 6 mesiacov vyplatí a vecné bremeno sa zruší. Bola to žalovaná, ktorá súhlasila so zrušením vecného bremena v zmysle § 151p ods. 3 Občianskeho zákonníka, kde ale za zrušenie vecného bremena žiada ďalšiu primeranú náhradu. Žalobca je toho názoru, že primeranú náhradu žalovanej už vyplatil a pokiaľ by vyplatil ďalšie finančné prostriedky ako primeranú náhradu, nepochybne žalovaná by sa na úkor svojich ostatných súrodencov nezákonne obohatila. Po smrti rodičov žalovaná bývala v rodinnom dome do svojho odsťahovania. Počas tohto pobytu žalobcovi neprispievala na žiadne náklady spojené so spotrebou elektrickej energie, kúrenia a s údržbou domu. Žiada rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

6. Žalovaná k vyjadreniu žalobcu uvádza, že zotráva na odvolaní. Napadnuté rozhodnutie považuje za zmätočné a nepreskúmateľné, nakoľko z predmetného rozhodnutia nie je zrejmé, či súd rozhodoval o zrušení vecného bremena z dôvodu podľa § 151p ods. 3 Občianskeho zákonníka alebo z dôvodu splnenia rozvázovacej podmienky. Tvrdenia súdu v rozsudku si navzájom odporujú. Z tvrdení žalobcu jednoznačne vyplýva, že tento sa domáha zrušenia vecného bremena práve z dôvodu splnenia rozvázovacej podmienky, ktorá bola podľa jeho tvrdenia dohodnutá v dohode dedičov. Takýto návrh na zrušenie vecného bremena je však neprípustný a súd ho mal jednoznačne zamietnuť, nakoľko v prípade, že vecné bremeno malo zaniknúť splnením rozvázovacej podmienky, súd už nemohol rozhodovať o zrušení vecného bremena. Rozhodnutie súdu o zrušení vecného bremena je rozhodnutím konštitutívnym a je možné len z dôvodu podľa § 151p ods. 3 Občianskeho zákonníka. Ako už uviedla v odvolaní, žiadna rozvázovacia podmienka nebola dohodnutá. Nevyplýva to z logického

a ani z gramatického výkladu dedičskej dohody. V prípade ak by chcel žalobca zrušiť vecné bremeno postupom podľa § 151p ods. 3 OZ, toto však žalobca netvrdí, bolo by jeho povinnosťou preukázať existenciu zákonom stanovených podmienok pre zrušenie vecného bremena súdom. Namieta nedostatok odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie. Zotrváva na svojom odvolacom návrhu.

7. Po vydaní dopĺňacieho rozsudku podala žalovaná odvolanie proti dopĺňaciemu rozsudku. S napadnutým rozhodnutím nesúhlasí. Je toho názoru, že súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, predmetné rozhodnutie považuje za nesprávne, zmätočné a nezrozumiteľné, za rozhodnutie, ktoré vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, a preto podáva voči nemu odvolanie. Povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdu. Porušením uvedeného práva účastníka na jednej strane a povinnosti súdu na druhej strane sa účastníkovi konania odníma možnosť náležite skutkovo a právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu. Súd prvej inštancie porušil jej právo na spravodlivé konanie. Súd prvej inštancie žiadnym spôsobom nezdôvodnil, z akého dôvodu jej nepriznal primeranú náhradu za zrušenie vecného bremena. Rozsudok je zmätočný a nepreskúmateľný, nakoľko z neho nevyplýva dôvod na nepriznanie primeranej náhrady za zrušenie vecného bremena. Poukazuje na výklad a aplikáciu § 151p ods. 3 Občianskeho zákonníka. Súd bol v konaní o zrušení vecného bremena povinný zhodnotiť subjektívne a objektívne dôvody vedúce k trvalej zmene pomerov. Existencia týchto dôvodov nebola v tomto konaní žiadnym spôsobom preukazovaná, a preto nevie, na základe akých skutočností súd dospel k záveru o existencii dôvodov pre zrušenie vecného bremena. Tak, ako už bolo uvedené, pokiaľ súd dospeje k záveru, že dôvody na zrušenie vecného bremena sú dané, môže vecné bremeno zrušiť, avšak vždy za primeranú náhradu. Vecné bremeno nemožno obmedziť alebo zrušiť bez náhrady. Rozhodnutie o zrušení vecného bremena za primeranú náhradu podľa § 151p ods. 3 OZ je rozhodnutím konštitutívnym; hmotnoprávne práva a povinnosti účastníkov vznikajú až právoplatnosťou rozhodnutia, tzn. pohľadávka oprávneného na primeranú náhradu a tomu zodpovedajúci záväzok povinného vznikajú až právoplatnosťou rozhodnutia súdu. Pokiaľ súd v konaní o zrušení vecného bremena nerozhodol o primeranej náhrade za zrušenie vecného bremena, nemôže súčasne rozhodnúť o nepriznaní primeranej náhrady s odôvodnením, že táto náhrada bola už poskytnutá. V tomto prípade nepripadá do úvahy ani započítanie pohľadávok, nakoľko pohľadávku nie je možné jednostranne započítať proti pohľadávke, ktorá má vzniknúť v budúcnosti; predpokladom jednostranného započítania je v prvom rade existencia oboch pohľadávok. Ak má pohľadávka vzniknúť až právoplatným rozhodnutím súdu, nie je v priebehu súdneho konania jednostranné započítanie proti tejto pohľadávke možné. Z 22. bodu odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie vyplýva, že súd prvej inštancie si zamenil primeranú náhradu za zrušenie vecného bremena s náhradou za jej ustupujúci dedičský podiel podľa osvedčenia o dedičstve. O výške náhrady za zrušenie vecného bremena ešte nebolo rozhodnuté, tzn. takáto pohľadávka ešte nevznikla. Navrhuje, aby odvolací súd rozsudok zmenil tak, že žalobu zamietne.

8. Žalobca vo vyjadrení k vyjadreniu žalovanej navrhol rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

9. Odvolací súd v priebehu odvolacieho konania doručil stranám konania prostredníctvom ich právnych zástupcov v súlade s ust. § 380 CSP výzvu, aby sa vyjadrili k novej aplikácii ust. § 3 Občianskeho zákonníka na prejednávajúcu vec, ktoré ustanovenie doposiaľ nebolo použité a podľa názoru odvolacieho súdu je pre rozhodnutie veci rozhodujúce.

10. Žalovaná vo vyjadrení k výzve súdu uviedla, že § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, predstavuje všeobecnú zásadu súkromného práva, pričom v predmetnej výzve nie je uvedené v akom kontexte je možné predmetnú zásadu aplikovať, nie je možné zaujať relevantné stanovisko. Uvedené vyplýva aj zo skutočnosti, že odvolaním napadnutý rozsudok je zmätočný a nepreskúmateľný, nakoľko nie je zjavné, či súd rozhodol o zrušení vecného bremena z dôvodu podľa § 151p ods. 3 Občianskeho zákonníka alebo z dôvodu splnenia rozvázovacej podmienky. Súd na jednej strane uviedol, že návrhu žalobcu vyhovel z dôvodu, že z dedičského rozhodnutia 15D/203/2006 vyplynulo, že ak sa odsťahuje z rodinného domu č. XXX, žalobca je povinný jej do 6 mesiacoch vyplatiť finančnú hotovosť 47.000,- Sk, čo sa aj stalo a žalobca jej predmetnú hotovosť vyplatil, na strane druhej súd uviedol, že tento prípad subsumoval pod ustanovenie § 151p ods. 3 Občianskeho zákonníka, a teda, že náhrada za zrušenie vecného bremena jej už bola vyplatená. Poukazuje, že vecné bremeno bolo v jej prospech zriadené z dôvodu jej zdravotného stavu, pretože nikdy nemôže nadobudnúť vlastné bývanie a rodičovský dom predstavuje pre ňu jedinú životnú istotu na zabezpečenie bývania.

11. Žalobca sa k výzve nevyjadril.

12. Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, preskúmal napadnutý rozsudok ako aj dopĺňací rozsudok súdu prvej inštancie na základe odvolaní žalovanej v rozsahu a z dôvodov daných ust. § 379, § 380 CSP a bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP), rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil v zmysle ust. § 387 ods. 1 CSP, okrem výroku II. dopĺňacieho rozsudku, ktorý výrok v zmysle ust. 389 ods. 1 písm. c) CSP zrušil.

13. Odvolanie žalovanej nie je dôvodné. Rozsudok súdu prvej inštancie je vecne správny.

14. V zmysle ust. § 151p ods. 1 Občianskeho zákonníka, vecné bremená zanikajú rozhodnutím príslušného orgánu alebo zo zákona. K zániku práva zodpovedajúceho vecnému bremenu zmluvou je treba vklad do katastra nehnuteľností.

15. V zmysle ust. § 151p ods. 3 Občianskeho zákonníka, ak zmenou pomerov vznikne hrubý nepomer medzi vecným bremenom a výhodou oprávneného, môže súd rozhodnúť, že sa vecné bremeno za primeranú náhradu obmedzuje alebo zrušuje. Ak pre zmenu pomerov nemožno spravodlivo trvať na vecnom plnení, môže súd rozhodnúť, aby sa namiesto vecného plnenia poskytovalo peňažné plnenie.

16. V zmysle ust. § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

17. Zánik a zrušenie vecných bremien upravuje ust. § 151p Občianskeho zákonníka. Vecné bremená môžu zaniknúť na základe právnych skutočností uvedených v ustanovení § 151p ods. 1 OZ. Vecné bremená môžu okrem toho zaniknúť aj z iných dôvodov, neuvedených v citovanom zákonom ustanovení, ale vyplývajúcom z iných zákonných ustanovení právnych predpisov, a to napr. uplynutím doby, na ktorú bolo vecné bremeno zriadené (§ 578 Občianskeho zákonníka), splnením rozvázovacej podmienky, pokiaľ bola účinnosť vecných bremien podmienená rozvázovacou podmienkou (§ 36 ods. 2 Občianskeho zákonníka), ako aj z ďalších právnych dôvodov (vzdaním sa práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, smrťou alebo zánikom oprávneného subjektu, splnutím osoby povinnej a osoby oprávnenej z vecného bremena, zánikom veci, na ktorej viazne vecné bremeno, vyvlastnením nehnuteľnosti). Ustanovenie § 151p ods. 3 OZ oprávňuje súd rozhodnúť (na návrh) o zrušení vecného bremena, ak nastanú zákonom predpokladané skutočnosti.

18. Súd prvej inštancie rozhodol správne, keď zrušil vecné bremeno aplikujúc ust. § 151p ods. 3 Občianskeho zákonníka. Z vykonaného dokazovania pred súdom prvej inštancie boli preukázané podmienky pre zrušenie vecného bremena v zmysle vyššie citovaného ustanovenia.

19. Žaloba umožňovala súdu prijať takýto záver. Každé podanie súd posudzuje podľa obsahu (§ 124 ods. 1 CSP). Žalobca nemusí nárok právne kvalifikovať, právna kvalifikácia je vecou súdu (v zmysle zásady „súd pozná právo“). Povinnosťou žalobcu je uviesť skutkové tvrdenia a vymedziť petit žaloby (určiť predmet konania). Žalobca v podanej žalobe výslovne uviedol, že sa domáha zrušenia vecného bremena. Uviedol, že odpadli dôvody zriadenia vecného bremena, žalovaná sa odsťahovala do svojej novej nehnuteľnosti a žalobca splnil podmienky dedičskej dohody. Zároveň vykonanými dôkazmi tieto jeho skutkové tvrdenia boli preukázané.

20. Súd obmedzí alebo zruší vecné bremeno, ak v dôsledku zmeny pomerov nastane hrubý nepomer medzi vecným bremenom a výhodou oprávneného. Predpokladom vydania súdneho rozhodnutia sú: a) trvalá zmena pomerov, b) hrubý nepomer, c) príčinná súvislosť medzi a) a b). Súd musí pritom prihliadať na všetko, čo v konaní vyšlo najavo. Trvalou zmenou pomerov môže byť aj zmena v osobných a majetkových pomeroch účastníkov. Zmena pomerov je pritom zistiteľná porovnaním pomerov v čase zriadenia a v čase zrušenia vecného bremena (t. j. v čase rozhodnutia súdu).

21. Je nepochybné, že na strane žalovanej takáto zmena nastala. V čase zriadenia vecného bremena žalovaná bola odkázaná na bývanie v predmetnej nehnuteľnosti. V čase podania žaloby a rozhodovania súdu prvej inštancie zmenila osobný stav - vydala sa a zároveň získala právo bývania v bytovom dome, kde je toho času prihlásená k trvalému pobytu. Za takýchto okolností nemožno spravodlivo trvať na tom,

aby jej žalobca poskytoval svoju nehnuteľnosť na účely bývania, keďže túto potrebu má uspokojenú. V tejto súvislosti treba prihliadnúť aj na ostatné okolnosti, ktoré vyplývajú zo zistení súdu prvej inštancie. Žalovaná mala nárok z predmetnej nehnuteľnosti zaťaženej vecným bremenom na spoluvlastnícky podiel z titulu dedenia. Za tento podiel jej žalobca poskytol výplatok. Aj keď v dedičských dohodách, ktoré vecné bremeno založili, nebolo v právne perfektnéj forme dohodnuté obmedzenie vecného bremena na určitý čas, resp. rozvázovacia podmienka, z ostatných častí dedičskej dohody vyplýva, že sa počítalo s bývaním žalovanej v nehnuteľnosti dočasne, do zabezpečenia vlastného bývania. Uvedené vyplýva aj z výsluchu svedkov - súrodencov žalobcu a žalovanej.

22. Vydajom a odsťahovaním sa žalovanej do nehnuteľnosti, ku ktorej má samostatné právo bývania, došlo k zásadnej a trvalej zmene pomerov, pričom ďalšie trvanie vecného bremena, na ktoré žalovaná nie je odkázaná, by vyvolalo hrubý nepomer pri obmedzení užívania nehnuteľnosti žalobcom a výhodou oprávnenej.

23. Súd môže v zásade obmedziť alebo zrušiť vecné bremeno za primeranú náhradu. Pri rozhodovaní o priznaní primeranej náhrady ide o spôsob vyporiadania medzi stranami podľa § 216 ods. 2 CSP, súd teda nie je viazaný petitom žaloby.

24. Súdna prax došla k záveru, že ak bolo vecné bremeno dojednané bezodplatne, môže dôjsť k zrušeniu vecného bremena bez náhrady. Aj pre prípad zmluvnej dispozície súdy pripustili, že ak bolo vecné bremeno dojednané bezodplatne (pokiaľ zmluva o zriadení vecného bremena neobsahuje žiadny údaj o odplatnosti tohto práva platí, že vecné bremeno bolo zriadené bezodplatne), ani pre prípad zrušenia vecného bremena nemožno obmedzovať zmluvnú voľnosť účastníkov dojednať zrušenie vecného bremena bezodplatne (pozri rozsudok NS ČR 20Cdo 1265/98 z 20.12.2000). O nepriznaní primeranej náhrady možno výnimočne uvažovať vzhľadom na § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Zásadne je na žalobcovi, aby tvrdil a preukázal, že poskytnutie náhrady nie je na mieste (pozri rozsudok NS ČR 22Cdo 1330/2011, rozsudok Krajského súdu v Trnave 10Co/222/2017 z 19.12.2018).

25. Zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie vyplýva, že vecné bremeno bolo zriadené na základe dedičskej dohody bezodplatne. Žalobca prevzal rodičovskú nehnuteľnosť a zaviazal sa ustupujúcim dedičom - súrodencom, teda aj žalovanej, vyplatiť náhradu zodpovedajúcu hodnote ich dedičského podielu. Ako ostatným súrodencom, tak žalovanej bola náhrada vyplatená. Správne súd prvej inštancie poukázal, že vyplatením náhrady za zrušené vecné bremeno by žalovaná získala výhodu oproti ostatným súrodencom, preto poskytnutie náhrady by bolo v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Na rozdiel od súdu prvej inštancie odvolací súd konštatuje, že žalobca vyplatil žalovanej nie primeranú náhradu za zrušenie vecného bremena, ale výplatok z dedičstva, čo však medzi stranami ale sporná skutočnosť nie je (preto z tohto dôvodu nenariaďoval pojednávanie).

26. Odvolací súd potom prihliadajúc na okolnosti uzavretia dedičskej dohody a bezodplatnosť vzniku vecného bremena (ktoré skutočnosti vyplývajú zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie a odvolací súd sa od nich neodchyľuje) dospel k záveru, že nepriznanie primeranej náhrady za vecné bremeno je správne, keď naopak jej priznanie by odporovalo dobrým mravom.

27. Rozsudok súdu prvej inštancie tak vo výrokoch I. (zrušenie vecného bremena) v spojení s výrokom I. dopĺňacieho rozsudku (nepriznanie primeranej náhrady) je vecne správny a odvolací súd ich preto potvrdil.

28. Vecnú správnosť vykazuje aj výrok II. rozsudku o trovách konania, keď súd v súlade so zásadou úspechu v konaní (§ 255 ods. 1 CSP) priznal úspešnému žalobcovi náhradu trov konania voči neúspešnej žalovanej.

29. Odvolací súd konštatuje, že nadbytočný bol výrok II. o trovách konania v dopĺňacom rozsudku (o trovách už bolo rozhodnuté výrokom II. rozsudku), ktorý preto zrušil.

30. Výrok o trovách odvolacieho konania sa opiera o ust. § 396 ods. 1 CSP s poukazom na ust. § 255 ods. 1 CSP. Žalovaná bola v odvolacom konaní neúspešná, preto úspešnému žalobcovi vznikol voči nej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

31. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Žiline pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP)